

Montessori Zpravodaj

Milí příznivci Montessori pedagogiky, Nový rok se nám podařilo zahájit zkušenostmi ze zahraničí pro Montessori program v ČR; ale také inspiracemi programu Montessori pro podporu kampaně Česko mluví o vzdělávání. Ukončili jsme dva projekty, kterými jsme šířili informace o našem pohledu na vzdělávání a práci s dětmi ve středočeském kraji a napříč českou zemí - směrem k rodičům, pedagogům mateřských a základních škol, a tím také k samotným DĚTEM... Doufáme, že se nám vše bude dařit i dále v roce 2013 a také že VY si budete moci vybrat z dalších zajímavých akcí...

Nabídka vzdělání

Vzdělávací kurzy a akce, ke kterým se v roce 2013 můžete připojit:

- **Workshop s Montessori pomůckami**

Termín: 14. 3. 2013, Praha učebna Spo-Mo

Lektor: Christian Willemsen

Bližší informace jsou součástí tohoto zpravodaje.

- **Montessori Konference 2013 – Psychogeometrie**

Termín: 15–17. 3. 2013 Praha Břevnov

Lektoři: Benedetto Scoppola, Baiba Krumins Grazzini, Marcela Žáková

Bližší informace jsou součástí tohoto zpravodaje.

- **Tematické projekty v MŠ Montessori (akreditováno MSMT jako DVPP)**

Termín: 16. 3. 2013 od 9–17 hod

Obsah: zkušenosti a praktické náměty z Montessori prostředí pro práci s dětmi pro využití kdekoli v školce, v centru i doma

- **Informativní kurz – jaro 2013 (akreditováno MSMT jako DVPP)**

Termín: 28. 3., 11. 4., 25. 4. a 2. 5. 2013

Obsah: tradiční minikurz s rozsahem 34 hodin - stručné základní informace o výchově a vzdělávání podle Montessori pedagogického systému. Podzimní Infokurz 2012 proběhl s výbornými ohlasy na jeho obsah, organizaci programu a možnost vidět „naživo“ prostředí a práci ve 3 různých školách.

- **Cyklus Montessori Cestou (od početí do tří let)**

Termíny: 13. 4., 14. 4., 4. 5., 26. 5., 16. 6., 22. 6. a 23. 6.

Určeno: pro budoucí rodiče, čerstvé rodiče, prarodiče a všechny další průvodce dětí, kteří chtějí podporovat vývoj lidského mláděte od úplného počátku až do třetích narozenin přirozenou, laskavou a krásnou cestou společně s Montessori praxí

- **Montessori v praxi – Smyslová výchova**

Termín: 9. 4., 23. 4., 7. 5. a 21. 5. 2013; večerní čas 18–21 hod

Určeno: Workshopy se smyslovým materiálem jsou určeny především rodičům, jistě však budou zdrojem inspirace pro lektory MC a pedagogy MŠ pro práci s dětmi ve věku 3 – 6 let

- **Kosmická výchova – inspirace z Nizozemí (pro práci s dětmi 4–6, 6–12)**

Termín: 4. – 5. května 2013

Lektorky: Jacqueline L.N. Hendriksen, Jacqueline A.H.M van Langen (Nizozemí)

Bližší informace jsou součástí tohoto Zpravodaje.

- **28. kurz Montessori pedagogiky - pro práci s dětmi v předškolním vzdělávání (akreditováno MSMT jako DVPP)**

Termín: květen 2013 – červen 2014

Určeno: pro přípravu pedagogů na práci s dětmi podle systému Montessori v MŠ; informace o výchově a vzdělávání také

pro asistenty pedagoga, pracovníky školství, rodiče a další průvodce předškolních dětí...

- **Čteme s porozuměním každý den**

Termín: neděle 19. 5. 2013

Lektorky: Mgr. Kateřina Šafránková a Mgr. Květa Krüger, zkušené certifikované lektorky programu Čtením a psaním ke kritickému myšlení

Obsah: rozšíření informací a praktických námětů pro práci se začínajícími čtenáři v předškolním a raném školním věku

- **27. kurz Montessori pedagogiky pro práci s dětmi 6–12 let**

Termín: 24. 8. 2013 – 21. 9. 2014

Určeno: pro přípravu pedagogů na školní práci s dětmi podle systému Montessori na ZŠ, informace o výchově a vzdělávání také pro asistenty, pracovníky v mimoškolních a volnočasových centrech; využívají je rodiče pro domácí vzdělávání a rodiče dětí v Montessori školách, organizační pracovníci školského a sociálního resortu...

Podrobné informace o všech výše uvedených akcích najdete na webových stránkách Společnosti Montessori www.montessoricr.cz.

Pozvánky na zajímavé akce

Kosmická výchova – inspirace z Nizozemí pro děti 4–6, 6–12 let

Termín konání: sobota 4. a neděle 5. května 2013

Společnost Montessori o.s. pro vás připravuje praktický seminář k oblasti **kosmická výchova**. Základem semináře bude prezentace třech velkých příběhů a jejich využití v prostředí MŠ/ZŠ. Dva dny s nizozemskými lektorkami budou vedeny interaktivní, prožitkovou formou se zapojením do práce v malých skupinkách – proto je také počet účastníků „jako ve třídě“. Teoretické informace budou prokládány intenzivními prožitkovými aktivitami, účastníci budou pracovat na aktivitách odpovídajících věkovým skupinám dětí, se kterými pracují v běžné praxi.

Seminář bude probíhat v angličtině s překladem do češtiny. V Praze a Spo-Mo uvítáme lektorky: **Jacqueline L. N. Hendriksen, Jacqueline A. H. M van Langen** (www.ave-ik.nl).

Obsah seminárních bloků průběžně vystřídá několik typů aktivit:

• **Minilekce:**

- Úvod do kosmické výchovy, význam Velkých příběhů
- Příběhy: O vzniku vesmíru (moderní pojetí), O vzniku života na Zemi, Příběh písma
- Využití kreativity a imaginace

• **Workshopy:**

- Kosmická výchova - jak můžeme začít, didaktická část, práce v hodinách
- Práce s kosmickým materiálem - materiál pro děti 4–6 let, 6–9 let, 9–12 let
- Materiál pro práci ve skupině: tvorba a výstavba lekce, variace témat, samostatná práce

Představení lektorky:

Jacqueline L. N. Hendriksen (1956) Nizozemí

Je dlouholetou učitelkou a lektorkou pedagogiky Montessori. Svoji lektorskou a vzdělávací činnost realizuje

napříč celou Evropou na různých seminářích, workshopech a letních školách, taktéž ve spolupráci s AMI. Její specializací Montessori je oblast kosmické výchovy, v Montessori školách pracuje již více než 25 let, poskytuje individuální i skupinové poradenství a konzultace v oblasti Montessori pedagogiky a práci s dětmi. Je také autorkou několika knihy (např. Příběh dítěte, NL, 2006), ze kterých čerpá také v rámci svých přednášek a seminářů. Je také ředitelkou a lektorkou společnosti AVE IK v Nizozemí. Zdroj: www.ave-ik.nl

Upozorňujeme, že počet míst na semináři je omezen. Registrace na www.montessoricr.cz

26. Diplomový kurz pedagogiky Montessori dětí 6 - 12 let

(navazující kurz pro absolventy kurzu 3 - 6)

Kurz je věnován výchově a vzdělávání dětí podle pedagogického systému Marie Montessori. Věnuje se práci s dětmi mladšího školního věku a je určen těm, kteří již absolvovali kurz pro práci s dětmi od 3 do 6 let.

Termín: 9. 5. 2013 - 31. 5. 2014

Časová dotace: 294 hodin (7 čtyřdenních seminářů + praxe + konzultace)

Cena kurzu: 21 000 Kč

Místo konání kurzu: Společnost Montessori o.s. - Meteorologická 181/2, Praha 4

Kontakty: 774 828 213, info@montessoricr.cz, www.montessoricr.cz

květen 2013 - květen 2014

Montessori konference 2013 - Psychogeometrie

Termín konání: 15. - 17. 3. 2013

Místo konání: Praha 6 - Břevnovský klášter

Společně organizují: Nienhuis Montessori, StarChild s.r.o. a Společnost Montessori o.s.

Vzhledem k tomu, že je geometrie branou do světa poznání, určitě se v rámci konference vydáme hlouběji než k pouhé matematické podstatě geometrie jako vědy:

- Montessori konference - Psychogeometrie bude zároveň **společenská událost a příležitost** k tomu, abychom se setkali a prodiskutovali různá témata.
- Společnost Montessori připravila na sobotní večer pro účastníky konference **večeři jako prostor pro vzájemné sdílení zkušeností a nová seznámení.**
- Součástí akce bude **prodejní výstava Montessori pomůcek** společnosti Nienhuis za zvýhodněnou cenu.

Představení lektorů:

Hlavní dva přednášející přijedou z Itálie: **Benedetto Scoppola**, autor anglického překladu knihy Psychogeometrie, a **Baiba Krumins Grazzini**, vedoucí mezinárodního Montessori vzdělávacího institutu v Bergamu, kde se odehrál první AMI lektorský kurz pro učitele základních škol.

Benedetto Scoppola je zkušený profesor přednášející na univerzitách v Itálii i v USA. Vzhledem k jeho opravdovému nadšení pro Montessori matematiku budete mít příležitost zeptat se na otázky z geometrie opravdu do hloubky.

Jsmo nadšeni, že naše pozvání přijala i **Baiba Krumins Grazzini**, Montessori lektorka s více než padesátiletou zkušeností. Baiba je ceněna nejen pro svou precizní práci při vedení mezinárodního institutu v Bergamu, ale zejména pro svou schopnost předávat své znalosti a zkušenosti dalším. I díky tomu je velmi oblíbenou přednášející, což dokazuje její

účast na desítkách evropských i celosvětových kongresů a konferencí. Publikovala mnoho studií se zaměřením na Montessori historii, vývojová období dětí, kosmickou výchovu, geometrii a Montessori pomůcky pro základní školy. Vážíme si toho, že takto zkušená lektorka poprvé dorazí i do České republiky.

Součástí programu bude dále workshop s **Marcelou Žákovou**, jak jinak, než na geometrické téma.

Registrace, program a další informace na: www.starchild.cz/konference-2013/

(Jsou již registrováni účastníci z České republiky, Slovenska, Polska, Velké Británie, Bosny a Hercegoviny...) Máme se opravdu na co těšit!

K tématu...

Když se náš, tehdy asi osmnáctiměsíční, Honzík ráno vzbudil a volal na mě: „Kolo! Kolo!“, moc jsem to nechápal. Jeho starší sestra už sice na kole jezdila, ale on je na to přeci ještě malý. Navíc venku byla na vyjížďky ještě docela zima. Nakonec mě musel vzít za ruku a ukázat mi krabici s jednoduchým puzzle pro nejmenší děti, na které byl obrázek pomůcky, která se ukrývá uvnitř. Synovu naléhání nešlo odolat, proto jsme společně krabici otevřeli a její obsah prozkoumali. Honzík s pomůckou nevydržel pracovat dlouho, ani se ten den nenaučil pojmy jako kruh, trojúhelník a čtverec, ale při následných procházkách venku bylo jasné, že hledá a vidí „kolo“ všude okolo sebe.

Díky rozpoznávání jednotlivých tvarů a dalších zákonitostí geometrie poznáváme celý svět. Geometrie je ta část matematiky, která se zabývá tvary, velikostí, proporcí a vzájemnými vztahy obrazců,

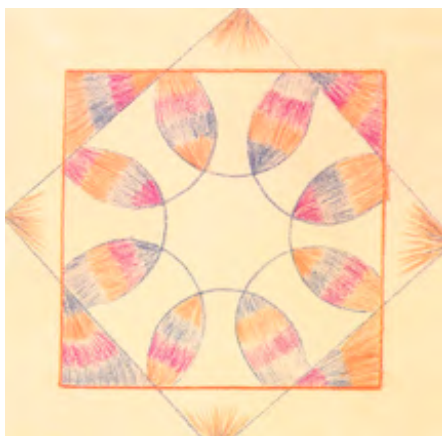
těles a vlastnostmi prostorů. Je tedy oním vstupem do poznání věcí kolem nás.

Psychogeometrie je pak názvem díla Marie Montessori s poměrně komplikovaným osudem. Rukopis stejnojmenné knihy vznikl ve stejném roce jako Psychoaritmika, která je dnes považována za jedno z nejzásadnějších děl Marie Montessori. V roce 1934 byl ne zcela dokonale španělský překlad Psychogeometrie publikován v Madridu. V průběhu války se však originální rukopis částečně ztratil a další vydání knihy se po válce neuskutečnilo. I když se později velká část rukopisu našla, bylo velmi obtížné dílo rekonstruovat. Navíc i vzhledem k na první pohled ne příliš lákavému názvu se kniha žádného dalšího zájmu nedočkala. To vše do doby, než italský univerzitní profesor Benedetto Scoppola dal téměř detektivní analýzou (a s podporou AMI) dohromady původní italský rukopis se španělským vydáním knihy a dalšími původními autorskými texty Marie Montessori. Díky jeho důslednému přístupu vzniklo v roce 2011 první anglické vydání knihy Psychogeometrie.

Marie Montessori ve své knize popisuje samotnou podstatu výuky geometrie. Stejně jako v jiných jejích dílech i zde využívá koncept senzitivních období a rozdílných fází vývoje dítěte v periodách 0–3, 3–6, 6–9 let atd. Když popisuje jednotlivé pomůcky, které pro výuku geometrie vymyslela, vždy se důkladně věnuje vysvětlení důvodů, proč pomůcka funguje právě daným způsobem, a jakými různými způsoby může dítě s danou pomůckou pracovat. Je fascinující dozvědět se všechny detaily o geometrické komodě, protože právě to ulehčí proces pozorování dítěte při práci s ní. Když totiž dítě s pomůckou pracuje, potřebujeme si uvědomit, co se asi odehrává v jeho

hlavě a co se danou aktivitou učí. Jeden konkrétní Montessori materiál totiž může být dítětem využitý hned několikrát, často s velkými časovými rozestupy a dítě se pokadě může učit rozdílné věci.

Marie Montessori ve svých knihách nepopisuje jen práci s pomůckami, ale zaměřuje se zejména na poselství o objevování dítěte, což v tomto případě není pouhá nadnesená fráze. Stejně postupuje i v Psychogeometrii. Důkladně se věnuje potřebám dítěte ve věku 3 až 6 let, specifickým tohoto období, konkrétním pomůckám a práci s nimi. Podobně pak další část knihy rozebírá školní období. Kromě pomůček, dnes schválených AMI, se v knize dočtete o tom, jak prospěšné jsou různé dekorativní a experimentální techniky s geometrickými tvary. Jedním z příkladů je zdobení úhlů v trojúhelníku - stejné úhly si dítě vybarví stejným způsobem. Například pro pravý úhel si zvolí svoji vlastní značku / barvu atd. Poté, co si je výtvarně zpracuje, si může samo

vytvořit svou vlastní definici jednotlivých geometrických pojmů, které ztvárnilo, a učit se společně s tím názvosloví jako např. obvod, úhel, pravý úhel, výška, základna, vrchol, střední příčka a další. Jiným příkladem pak mohou být téměř umělecké výtvarné vznikající kombinací různých kovových útvarů a vybarvování vzniklých obrazců.

Psychogeometrie je i o rozšíření běžných ustálených geometrických pojmů a odstranění stereotypů. Obrázek čtverce nad stranami pravoúhlého trojúhelníku si člověk představí poměrně snadno. Vždyť je to známé geometrické zobrazení Pythagorovy věty. Co když ale čtverce nahradíme trojúhelníky? Můžeme použít třeba trojúhelníky rovnostranné, rovnoramenné pravoúhlé, nebo jiné. Děti mohou zkoumat, jak se obrázek v takovém případě rozvine a jaký má geometrický a matematický význam. Děti mohou experimentovat a může si to vyzkoušet každý z nás. Už Maria Montessori popsala, k čemu jsou podobné aktivity vhodné.

napsal:
Jiří Pelc

Partneři akce:

Montessori workshop s pomůckami Christian Willemsen

Termín konání: 14. březen 2013, 10–16 hod

Místo: Meteorologická 181, Praha-Libuš

Christian Willemsen nám představí pokročilou práci pomůckami, a to jak základními, tak pro starší děti. Pomůcky budou předvedeny samostatně i v překvapivých kombinacích - inspirace pro všechny, kdo chtějí využít maximální potenciál Montessori pomůček napříč věkovými kategoriemi. Několik sérií zajímavých pomůček na téma jazyk, matematika, zeměpis a další zajímavé nápady vás jistě inspirují ve vaší pedagogické praxi...

- Od farmy po gramatické symboly
- Od korálkových domečků po dělení a algebru
- Od tvarů pevnin a vodních ploch po Tellurium

Představení lektora:

Christian Willemsen vedle studia marketingu vystudoval Montessori pedagogiku pro věk 3–6 a 6–12 let, napsal studii o výuce dětí 0–3. Více než 6 let pracuje v Nienhuis Montessori jako manažer pro export a je členem týmu pro vývoj Montessori pomůček. Zasloužil se o rozvoj řady pomůček pro věk 0–3 s Patricií Wallner (AMI trenérka 0–3). Jako manažer pro export procestoval mnoho zemí a účastní se mnoha konferencí, kde získává neocenitelné zkušenosti z Montessori filozofie. Setkal se s aplikací Montessori metody v mnoha rozdílných kulturách v Evropě, na blízkém východě i ve východní Asii. Upozorňujeme, že počet míst na semináři je omezen. Registrace na www.starchild.cz

Inzerce

- **Sdružení rodičů v Jílovém u Prahy hledá kvalifikovaného pedagoga** (nejlépe s Montessori vzděláním) pro malotřídní způsob vyučování. Rádi bychom pro skupinu 10–15 dětí mladšího školního věku (1.–5. třída) připravili prostor a podmínky pro učení, které kombinuje prvky domácího, komunitního a školního vzdělávání.
Plánovaný začátek září 2013.
Pro více informací volejte
+420 606 713 808 nebo pište na mail:
martina.kaderova@volny.cz

Doplňující informace

- Na webu Společnosti Montessori přibyl seznam Montessori zařízení v ČR a je u odkazu: [Pedagogika Montessori - Montessori pedagogika v ČR](http://PedagogikaMontessori-MontessoriPedagogika.cz) – odkaz na konci textu.
- „Přečtete si rozhovor s Ondřejem Hausenblasem - je to jako z Montessori kotlíku. Doporučuje Kamila Randáková, je na na <http://ceskomluvi.cz/ondrej-hausenblas-zapomenout-to-co-mi-nedava-smysl-je-zdravy-pristup/>

Konalo se

Pomoc životu: vidět dítě, které tu ještě není

Maria Montessori předala dědictví svého celoživotního učení Elizabeth Caspari, která byla její blízkou přítelkyní, spolupracovnicí a studentkou a která následně předala tuto skutečnou vizi vzdělání Mary Ellen Maunz během jejich 22 let těsné spolupráce.

S velkou úctou, hlubokým respektem a láskou mluví Mary Ellen o úloze pedagoga/rodiče naučit se „vidět dítě, které tu ještě není.“ Abychom byli schopni naplnit potřeby dítěte, musíme nejprve chápat, jaké jsou ty potřeby. Maria Montessori říká, že pravým cílem výchovy je osvobození Ducha, který dřímá uvnitř dítěte. Představte si, že jste maminkou a držíte právě narozené miminko v náručí, díváte se do jeho oči a ještě nevíte, kým je... pouze pozorováním jeho růstu a vývoje odhalíte, co to je za osobnost a co potřebuje. Lidské děťátko po narození nemá nic krom obrovského potenciálu, který je v něm ukryt. A proto je důležité mít na mysli vlivný aspekt, který neustále zdůrazňovala M. Montessori, a to je integrace: člověk během dospívání integruje fyzický pohyb spolu s duševními myšlenkami a emocionální touhou dosáhnou určitých cílů (naučit se nějaký úkol) a pocitem

V únoru 2013 do České republiky přijela významná Montessori pedagožka, certifikovaná trenérka, autorka několika knih a mezinárodně uznávaná autorita v metodě Montessori, Mary Ellen Maunz. Měla jsem tu čest ji doprovázet během jejího pobytu v ČR a pořádat dvoudenní seminář, který byl zaměřen na předání hlubokého pochopení vize a učení Marii Montessori: objevení skutečné povahy dítěte a vnitřní transformace dospělého.

duchovního naplnění. Pouze při integraci těchto 4 aspektů: těla, mysli, emocí a ducha dosahujeme integrity a jednoty se samým sebou a celým světem.

Nepomáháme dětem, protože jsou slabé, ale proto, že se potřebují rozvíjet. M. Montessori říká, že dítě je obdařeno neuvěřitelnou tvořivou schopností a že jsou tyto tvořivé energie velmi křehké. Naši úlohou je s pokorou, láskou a moudrostí tyto jemné energie chránit. Jim chceme pomoci ve spolupráci s přírodou, nikoliv slabému dítěti. Mary Ellen porovnává dítě se vzácným organismem, které se nachází ve sterilní laboratoři. Oboje potřebují správnou stravu a připravené prostředí pro důsledné pozorování, zkoumání a porozumění. Mary Ellen zdůrazňuje, že nejlidštější ze všech potřeb je potřeba ducha a duše, kterou občas ignorujeme, protože ji neznáme. Co tedy v dítěti vidíme: jeho snahu ubránit se před námi, záchvaty vzteku... Vidíme, že lže a chová se destruktivně, a pak uděláme to, čemu M. Montessori říká nejhorší chyba ze všech: pomyslíme si, že toto je pravou podstatou dítěte, a je naší povinností to napravit. Snažíme se podrobit si dítě, abychom ho pochopili... Je to ale na našem svědomí, abychom se snažili dítěti porozumět. I pro pochopení jen těch nejjemnějších odstínů jeho duše musíme přikládat velkou opatrnost a péči. „Špatná morální strava a opilost ducha jsou natolik fatální pro duši člověka jako fyzická podvýživa pro zdraví těla! Proto je vzdělávání dětí nejdůležitější záležitostí lidstva.“

„Účelem kovových útvarů není naučit dítě kreslit, účelem geometrických těles není naučit dítě geometrická tělesa; všechny tyto materiály mají spíše působit jako škola ducha. Jsou tu proto, aby dítěti poskytly příležitost procvičit si svoje schopnosti a dovednosti.“ Skutečná práce se spočívá ve vnitřním rozvoji, v odhalení senzitivních fází a využití je pro rozvoj a akademické výsledky posléze.

Návštěva Mary Ellen Maunz přinesla velmi obohacující a hlubokou zprávu o pravé podstatě dítěte a vnitřní transformaci dospělého, který dítě doprovází na cestě jeho sebe rozvoje. Těmto článkem bych chtěla vyjádřit velké poděkování Mary Ellen za její respekt a láskyplný přístup k dítěti, otevřenou mysl a víru v každé dítě, které tu ještě není a za předání plamene M. Montessori a inspiraci všech, kdo se jakkoliv dotýká života dětí.

napsala:
Světлана Kniazeva

Milá Světlano.

Velmi děkujeme za Tvůj nápad a jeho dokonalou realizaci – pozvat do Prahy paní Mary Ellen. Paní Ellen si pro nás připravila program velmi pečlivě a byl opravdu „ušitý na míru“... Byl to úžasný zážitek a mnoho inspirace, kterou jsme velmi potřebovali. Ty jsi vše dokonale promyslela a zorganizovala, se svojí milou, jemnou a usměvavou energií. Velké díky.

Kamila, Dita, Petra a Vlasta za Společnost Montessori

Elizabeth Caspari a Mary Ellen Maunz

Únorové setkání s Mary Ellen Maunz

Montessori.

Sobotní ráno v prostorách kongresového centra Green Point začalo poněkud slavnostně. Květiny v místnosti a výzdoba signalizovaly něco vznešeného. Vzbuzovalo to úctu,

a všemi smysly jsme tak mohli začít vnímat atmosféru společného setkání velké „rodiny Montessori“. Mary Ellen nám po celou dobu s laskavostí předávala svůj hluboký vhled do filozofie a přístup k dětem očima Marie Montessori. Byly to zkušenosti mnohokrát prožitě, léty vyzkoušené, a zejména často sdílené s dlouholetou spolupracovnicí a učitelkou - drahou přítelkyní – Elizabeth Caspari. (Bylo to jistě pozoruhodné přátelství s ženou, která se potkala osobně s Marií Montessori v Indii, a strávila tam s ní čtyři roky plodné tvůrčí práce. Madam Caspari ještě ve svých 100 letech přijímala doma nadšené žáky.)

Promyšlený plán vývoje dětské osobnosti tak, jak jej zpracovala Maria Montessori, zahájil naši společnou cestu za hlubším pochopením duchovní podstaty dítěte. Společně jsme se ponořili do jednotlivých proměn, během kterých by měl být pedagog dobrým pozorovatelem, podporovat a respektovat individualitu dětské osobnosti, a to vše v co nejlépe připraveném prostředí. Podle ideálního modelu „dítě - pedagog - prostředí“ má tedy dospělý plnit úlohu prostředníka, a co nejlépe provést dítě připraveným prostředím. Harmonii a vnitřní klid můžeme podpořit láskou k umění a krásou, která nás obklopuje. Pedagog je zároveň umělec, vědec a mystik. Když otevřeme svá srdce, pomůžeme najít dětem rovnováhu, sebedůvěru a úctu k životu.

Mary Ellen také podpořila myšlenku Marie Montessori – vzdát se vlastní pýchy a zloby. Čím více milujeme děti, tím více

pomáháme životu. Skutečně láskyplný a respektující přístup k dítěti je podmínkou správné normalizace. Především však nejprve u dospělých, aby mohli pozorovat a podpořit totéž u svých dětí. Dítě dělá vše, co mu ukážeme. Pokud máme nějaká očekávání, jak by se mělo dítě chovat a rozvíjet, je potřeba zklidnit svou mysl, koncentrovat se a odstranit všechny překážky růstu a vývoje dítěte.

Řád, svoboda a disciplína – to vše by se mělo řídit nikoli normou dospělého, ale vnitřní učitel každého dítěte by měl být uposlechnut! Často se stává, že spolu tito dva učitelé musí soupeřit. Příroda je silná, dítě je na ni napojeno, a vnitřní učitel vysílá k dítěti opakované signály: Co, kdy, a jak se učít....

Věnujeme-li dětem pozornost, chráníme-li vytvořená přátelství, poskytujeme-li vždy milující náruč, pak budou naše děti zkvétat!

Dlouho nebylo v mé mysli dítě tak všudypřítomné. Snad i proto, že byly mezi námi přítomny děti nenarozené, a přesto již viditelné, miminko nedávno narozené - a věřím, že i v každém z nás se ozývalo dítě vnitřní....

„Není možné pozorovat něco, co je ještě skryté. To, co je skryté, by se mělo projevit samo díky své vnitřní energii...“

(Maria Montessori – Tajuplné dětství)

napsala:

Hanka Slavíková

Poznámka:

Nové vydání knihy Tajuplné dětství jemožně zakoupit v kanceláři Spo-Mo.

„Správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné.“
(Antoine de Saint-Exupéry
– Malý princ)

Ve dnech 16. a 17. 2. se v Praze konal seminář se zkušenou lektorkou a učitelkou Mary Ellen Maunz. Organizace se ujala Světlana Kniazeva ve spolupráci se Společností

Více o Lektorce

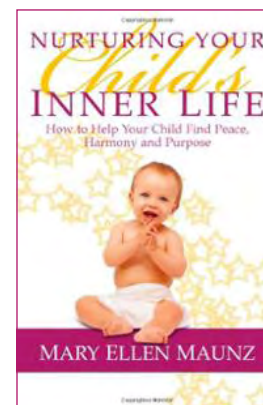
Mary Ellen Maunz

- má 40 let praxe v Montessori vzdělávání, certifikovaná Montessori pedagožka pro děti ve věku 2 ½–6 a 6–12 let

- mezinárodně uznávaná lektorka a známá postava v rámci Montessori vzdělávacího systému; školitelka pedagogů
- zakladatelka a obsahová ředitelka programu Age of Montessori
- matka 3 dospělých dětí

Více o lektorce na www.ageofmontessori.org, kde jsou další informace pro vzdělávání, za shlednutí jistě stojí i několik praktických webinarů na různá témata se zajímavými inspiracemi teorie a praxe.

Srdčně doporučujeme také knihu Mary E. Maunz: **Nurturing Your Child's Inner Life** - nový přírůstek do naší Spo-Mo knihovny.

Projekty

Konference ŠANCE 8. - 9. února 2013

V hlavní části programu se **PhDr. Jana Kropáčková**, zaměřila na to, co můžeme společně udělat pro úspěšný vstup dítěte do 1. třídy ZŠ. Zabývala se problematikou školní zralosti, reagovala na vysoký počet odkladů a analyzovala jejich nejčastější důvody. **PhDr. Jaroslav Šturma** se zabýval přínosem Marie Montessori v oblasti vývoje a výchovy dítěte v předškolním věku.

PhDr. Marek Herman seznámil účastníky se sedmi kouzelnými slovy důležitými pro proces učení. To nejdůležitější poselství ale bylo: Nebojte se myslet na sebe. Jen spokojená maminka bude mít spokojené dítě. **Mgr. Kamila Randáková** představila průběh projektu Šance pro vaše dítě. Maminka Petra Jungmanová, která se spolu se svými syny Šance zúčastnila, se podělila o své osobní zkušenosti. Zajímavý byl i příspěvek **Mgr. Martiny Švandové**, která účastníky seznámila s riziky nedozrálosti dětí pro zahájení školní docházky a přinesla jim informace o testování školní zralosti v centrech zapojených do projektu. Popsala také posun dětí v jednotlivých testovaných oblastech po absolvování Šance. Lenka Soumarová ze Suchého Dolu vyprávěla o tom, jaký dopad měl tento projekt na komunitu v malé obci.

Odpoledne a další den konference se účastníci rozdělili do **pracovních dílen**. Mohli se na nich seznámit s různými vzdělávacími oblastmi a Montessori pomůckami ve vztahu k projektu Šance. Názvy napoví:

- Smyslový materiál v projektu Šance (MŠ Montessori, Kladno)
- Praktický život v projektu Šance (ZŠ a MŠ, Suchý Důl)
- Matematické pomůcky v projektu Šance (MŠ Klubíčko, Pardubice)
- Jazykové pomůcky v projektu Šance (MŠ Klubíčko, Pardubice)

Projekt Šance pro vaše dítě uzavřela konference, která měla seznámit rodiče i pedagogy s výsledky projektu i s dalšími tématy, kterými se projekt zabýval. V příjemném prostředí Konferečního centra GreenPoint v Praze Strašnicích se potkala téměř stovka účastníků. Na konferenci vystoupili se svými příspěvky odborníci na téma školní zralosti, přípravy předškoláků na školu v prostředí Montessori i doma. Lektorky programu Šance pro vaše dítě nabídly dílny pro práci s předškoláky.

- Využití pomůcek z projektu Šance – čas (Centrum Sofie, Říčany)
- Ukázková lekce Programu Šance – ruka a ovládání ruky pro psaní (MŠ Sluníčko, Brno)

Velký úspěch sklidila i prožitková dílna Chválit? Hanět? Vysmívat se?, kde si účastníci na vlastní kůži vyzkoušeli, že nejen znevažování, ale i přehnané chválení jejich práce je spíše rušivé, než přínosné. Dílna Ticho, klid a harmonie se věnovala prožitkovým aktivitám pro nalezení vnitřního klidu a míru. (Obě prožitkové dílny připravily lektorky z MŠ Montessori, Jablonec nad Nisou). Do Suchého Dolu jsme se vrátili v dílně Projekt Šance v životě MŠ a komunity, dětem se specifickými vzdělávacími potřebami se věnovala dílna Děti s handicapem v projektu Šance (Centrum Pomněnka, České Budějovice). Téma příspěvku školní zralosti a jeho testování se mohlo hlouběji rozvést v dílně Testy školní zralosti (odbornice projektu z PPP Kladno).

Co říkali účastníci:

- Jsem osobně moc šťastná za to, že jsem prožila tak úžasný dvoudenní seminář, který mi dal tak moc, že když odsud odjedu, tak začnu spoustu věcí dělat jinak. Moc nám to pomůže v naší práci s dětmi doma i v kroužku. Moc za naši skupinku děkuji organizátorům.
- Organizace celé konference byla výborná. Byl dostatek prostoru pro vzájemné sdílení mezi účastníky a celé zázemí – včetně jídla a míst k sezení – bylo to moc příjemné. Oba dny byly moc fajn a nabízející inspirací...
- Líbila se nám organizace, srdcem vedené semináře, jejich obsah, setkání lidí, zaměření na duši i schopnosti.
- Líbily se nám praktické ukázky, ukázání směru nového přístupu a nabídka možností jiného pohledu.

Účastníci konference si kromě řady zajímavých informací odnesli publikace, které v rámci projektu vznikly (obě publikace jsou přístupné na www.sance-montessori.cz)

Publikace pro rodiče - je určena především rodičům:

- informace potřebné před vstupem dítěte do první třídy a problematika odkladu školní docházky
- odpovědi na otázky školní zralosti, Desatero pro rodiče pro pomoc k odhalení rezerv v předškolní přípravě dítěte

- praktické část s příkladem aktivit pro práci s dětmi doma, návod na výrobu některých jednoduchých pomůcek, inspirované principy Montessori pedagogiky

Publikace o projektu:

- informace o průběhu projektu, kazuistiky dětí i zkušenosti rodičů dětí z projektu
- základní informace o pedagogice Marie Montessori a šíření v České republice

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky - „Investice do

evropský sociální fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Nový projekt Společnosti Montessori odstartován – Leknín

LEktor Komunitního Individualizovaného vzdělávání

Realizace projektu:

1. 10. 2012 - 30. 9. 2014

Harmonogram projektu:

1. 10. – 31. 12. 2012

přípravná fáze, nábor účastníků kurzu

1. 1. 2013 – 31. 2. 2014

kurz „Lektor komunitního individualizovaného vzdělávání“

(30 účastníků / 300 hod.)

1. 1. – 31. 9. 2014

realizace seminářů (celkem 30) pro širokou veřejnost na téma sdružených škol a individualizovaného vzdělávání v různých lokalitách Středočeského kraje, závěrečná konference projektu

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Společnost
Montessori o.s.

Středočeský kraj

Projekt „Lektor komunitního individualizovaného vzdělávání“, tzv. LEKNÍN

...realizovaný Společností Montessori, o.s. ve spolupráci s partnerem projektu Unie center pro rodinu a komunitu, o.s. se zaměřuje zejména na další odborné vzdělávání dospělých v oboru individualizovaného vzdělávání (IV) a vzdělávání v malých skupinách (komunitní individualizované vzdělávání, tzv. sdružená škola), kdy rodiče najímají pro své děti soukromého vzdělavatele. Jedná se o způsob pracovního uplatnění, který v současnosti nabývá na atraktivnosti. Středočeský kraj nebyl pro projektovou realizaci vybrán náhodou, neboť se jedná o kraj, ve kterém je koncentrováno více než 60% dětí vyučovaných v režimu domácího (individuálního) vzdělávání z celé ČR. Projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Cílem projektu je vytvořit potřebný vzdělávací program, metodické podklady a organizační zázemí pro účastníky dalšího vzdělávání, kteří chtějí a budou moci najít další pracovní uplatnění v oblasti individualizovaného vzdělávání.

Individuální vzdělavatel není nutně osoba s klasickým pedagogickým vzděláním, musí však respektovat individuální potřeby dítěte. Rodiče poptávají vzdělavatele především proto, že v poslední době stoupá počet dětí s individuálními vzdělávacími potřebami či se speciálními individuálními vzdělávacími plány.

30 účastníků pilotního kurzu „Lektor komunitního individualizovaného vzdělávání“, kteří zahájili své vzdělávání na přelomu ledna a února roku 2013, se v rámci 3 hlavních tematických bloků (v celkovém rozsahu 300 hodin) seznámí jednak s konceptem a jednotlivými specifiky sdružených škol, dále se základy osvědčených metodických přístupů vhodných pro individualizovanou výuku dětí (Montessori, Kritické myšlení, Začít spolu aj.) a v poslední části si v rámci modulů

lektorských dovedností připraví koncept vlastních lektorských seminářů. Ty budou následně v rámci své odborné praxe a s podporou metodického týmu projektu prezentovat široké veřejnosti v regionu Středočeského kraje.

V případě, že máte zájem dostávat aktuální informace o vývoji projektu či připravovaných vzdělávacích akcích, můžete se registrovat již dnes na webu www.leknin.eu, kde také naleznete více podrobných informací k obsahu a realizaci projektu.

Podmínkou účasti na konferencích, workshopech či seminářích projektu je v souladu s dotačními pravidly ESF OPVK trvalý pobyt účastníka na území Středočeského kraje! Účast na těchto seminářích je bezplatná a zahrnuje taktéž drobné občerstvení.

V případě dalších dotazů k projektu můžete kontaktovat manažerku projektu **Mgr. Kateřinu Tomešovou**, na e-mailu: katerina.tomesova@leknin.eu

Inkluzivní prostředí a Montessori pedagogika

Diferencované způsoby práce Montessori pomáhají jak dětem s pomalejším osobním tempem, s poruchami koncentrace, s poruchami učení, s opožděním v přípravě na školu, s nerovnoměrným vývojem v percepčních složkách (zrakové a sluchové rozlišování, pohybová koordinace, spolupráce ruka-oko...), tak i dětem, které jsou v některé oblasti výuky rychlejší. Proto jsou pro vytvoření inkluzivního prostředí velmi vhodné.

Montessori program pro inkluzi

Projekt probíhal od září 2012 do ledna 2013. Doba jeho realizace byla poměrně krátká a bylo potřeba celý čas co nejefektivněji využít.

Odborníci Společnosti Montessori nejprve vytvořili program pro učitele 1. a 2. tříd běžných základních škol. Sestavili sady pomůcek (čtení, psaní, matematika), které jsou v těchto ročních době využitelné. Učitelé ze šesti zapojených škol (tři z každé školy) se pak zúčastnili tří seminářů, kde se naučili s těmito pomůckami zacházet. Pomůcky poté dostali do svých tříd a pracovali s nimi ve výuce. Dostávali je průběžně, takže mohli zkušenosti s jejich využitím sdílet hned na následujícím semináři jak se svými kolegy, tak s lektory. Pomůcky se na jednotlivých školách používaly jak při práci s celou třídou, tak při individuální s vybranými dětmi. Ukázalo se, že zájem naučit se pomůcky používat, měli i jiní pedagogové než ti, kteří se původně účastnili seminářů, takže se dá předpokládat, že i po ukončení projektu budou na školách často využívány.

Inkluzivní vzdělávání není totéž co integrace, přestože se to v myslí mnoha lidí spojuje. Základní rozdíl je především v tom, že zatímco při integraci jde o snahu zařadit dítě s handicapem do běžné školy, inkluzivní prostředí ve škole je takové prostředí, které se přizpůsobuje potřebám každého dítěte, které bude do této školy chodit. Znamená to tedy, že inkluzivní prostředí je tak pružné, že dá možnost zažít úspěch každému dítěti. Nemusí tedy jít o dítě, které má nějaký „papír“, mohou to být děti, které jsou jen o něco pomalejší, mají poruchy se soustředěním nebo poruchy učení a běžná výuka jim tak docela nevyhovuje. Takové děti se pomalu dostávají na chvost třídy a s postupem let se nůžky mezi nimi a jejich úspěšnějšími spolužáky čím dál, tím více rozevírají. Inkluzivní prostředí tvoří podmínky, ve kterých se rozdíly mezi dětmi zmenšují.

Na závěr projektu se všichni pedagogové sešli na posledním, čtvrtém semináři, kde vyhodnocovali své zkušenosti s tím, jak jim Montessori pomůcky a metody na škole pomohly.

Zkušenosti ze škol

Pro zajímavost uvádíme, co napsal o zkušenosti s využitím Montessori pomůcek jeden ze zúčastněných pedagogů ze ZŠ v Zákolanech. Pro svoji kazuistiku si vybral jednoho ze žáků, který projevuje v matematice i češtině většinou horší výsledky než ostatní žáci. Nepostrádá sice nadání, ale častěji chybuje a bývá nepozorný a nesoustředěný.

„Je zřejmé, že za necelé tři měsíce, ve kterých jsme měli za úkol vyzkoušet práci s Montessori pomůckami na svých školách, jsme využili pouze zlomek těchto pomůcek. S ohledem na probíranou látku jsme se snažili využít pomůcek, které usnadní pochopení učiva. Petra (i ostatní) práce s pomůckami bavila, hlavně při individuální výuce. Montessori pomůcky podněcují dětskou tvořivost, díky názornosti a vlastní manipulaci s pomůckami lze říci, že se vhodně zvyšuje žákova vnitřní motivace.

V rámci českého jazyka se v písemném projevu zlepšila „čtivost“ Šimonova písma, snížil se také počet chyb, ať už v označování délek slabik, tak i v nesprávném slučování slov. Podobné zlepšení nastalo i při psaní měkkých a tvrdých slabik.

V matematice se také, díky Montessori pomůckám, projevila větší zájem o probírané učivo, což ve svém důsledku vede nepochybně k Petrově vyšší koncentraci na výuku.

Znatelně ubylo nesprávných výsledků při procvičování příkladů, díky čemuž se zvýšil žákův zájem o matematiku.

Celkově lze říci, že Montessori pomůcky vnášejí do výuky názornost a možnost vlastní realizace žáka. Podle mých pozorování pracují děti s těmito pomůckami rády a úspěšně. Velký význam mají pro méně nadané žáky, kteří mají potíže s abstraktním myšlením. Ti látku dříve pochopí, tím nabudou i zdravého sebevědomí a škola se pro ně může stát místem, které budou rádi navštěvovat.“

Na tomto příkladu je možno vidět, že i přes krátkou dobu ověřování mohou Montessori metody a pomůcky pomáhat dětem i na běžných školách. Důležitým předpokladem je vstřícnost vedení školy a ochota jednotlivých pedagogů změnit svůj přístup ke způsobu učení.

napsala:
Kateřina Vágnerová

Školy zapojené do projektu:

Masarykova jubilejní ZŠ- Hřebeč; ZŠ a MŠ -Chrašnice; ZŠ J. A. Komenského- Lysá na Labem; ZŠ a MŠ G. A. Lindnera - Rožďalovice; ZŠ a MŠ Pod Budčí – Zákolany; ZŠ Zdice.

Projekt Montessori program pro inkluzi je spolufinancován ESF a státním rozpočtem ČR.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kladenský Projekt „Učením skládáme obraz světa“ podpořil vzdělávání ke druhému stupni Montessori v ČR

Dva miliony v Kladně využity pro podporu Montessori v ČR

Jedním z hlavních cílů projektu „Učením skládáme obraz světa“ bylo:

- připravit rozšíření pedagogiky Montessori i na druhý stupeň ZŠ v Kladně
- podpořit spolupráci dvou pracovišť ZŠ Norská, velké klasické školy a Montessori odloučeného pracoviště, a umožnit aktivním učitelům nahlédnout do pedagogiky Montessori

Možnost bezplatné účasti na seminářích o Montessori pedagogice využilo přibližně 270 středočeských učitelů - mnohem víc, než kolik bylo v plánu projektu.

V rámci projektu proběhlo:

- Aktivní učitelé ze Středočeského kraje se účastnili vzdělávacích akcí připravených Společností Montessori: Informativní kurz, Setkání pro pedagogy školních družin, oborové semináře Montessori pedagogiky zaměřené na matematiku, český jazyk, geometrii a kosmickou výchovu. Tyto semináře byly svým obsahem orientovány více na 1. stupeň ZŠ, s přesahem k práci na druhém stupni. Podpoření učitelé mají nyní představu, jak se pracuje v Montessori školách a mohou získané znalosti v určité

míře uplatnit i ve svých programech na školách, kde pracují. Někteří učitelé jsou naladěni zapojit se do práce s dětmi ve třídách s Montessori programem na 2. stupni ZŠ, které začnou pracovat už v září 2013.

- ZŠ Norská pilotovala a akreditovala 5 půldenních workshopů, např. workshop Slovní hodnocení, nebo Sdílení zkušeností a Studijní návštěvu v kladenské Montessori škole. Tyto akce mohou probíhat dále po ukončení projektu a umožnit angažovaným učitelům vzájemné sdílení zkušeností.
- Učitelé navázali cenné kontakty se zahraničními školami, které navštívili: v Montessori campusu ve Vídni a Montessori škole v německé Postupimi. Odtud přišly praktické zkušenosti i metodiky, jak na druhém stupni pracovat s dospívajícími. Konzultovali organizační přípravu tříd Montessori 2. stupně s lektorem a konzultantem pro Montessori školy v Německu panem Klausem Dietrem Kaulem.
- Podařilo se přeložit z angličtiny a němčiny větší množství teoretických statí a metodických materiálů k Montessori vzdělávání. Stáhnout si je můžete na stránkách www.montessoriprojekt.cz.

Společnost Montessori o.s. velmi děkuje kladenským pedagogům za nápad, energii, čas a velké nadšení, které věnovali tomuto projektu. Velmi cenná byla možnost pro učitele bezplatně se účastnit mnoha seminářů a workshopů s informacemi a zkušenostmi s Montessori pedagogikou. Velmi oceňujeme také snahu všechny nápady, možnosti a informace co nejvíce předávat všem, kteří měli zájem se připojit... Děkujeme za velkou pomoc v tom, co je také cestou pro naši Společnost.

Vedení Spo-Mo

Přesahem projektu je účast pěti učitelů z ČR na prestižním kurzu pro druhostupňové učitele Montessori škol v Německu v roce 2013/14 (pro zájemce - název kurzu T-Sekundarstufe 6 - 2013/14), která vznikla na základě navázaných kontaktů.

Na závěr projektu i tohoto článku se sluší poděkovat lidem, bez kterých by to vše nebylo, jmenovitě hlavní manažerce a duši projektu Mgr. Haně Kotíkové, ředitelce ZŠ a MŠ Norská Mgr. Daniele Vlčkové, Mgr. Zdeně Čížkové, vedoucí učitelce odloučeného pracoviště ZŠ Montessori Kladno, Bc. Andree Málkové, Mgr. Magdě Špačkové a Mgr. Kamile Randákové, která za Společnost Montessori velmi profesionálně a mile vycházela vstříc potřebám účastníků projektu.

Základní škola a Mateřská škola Kladno, Norská 2633 realizovala projekt v roce 2012 ve spolupráci se Středočeským krajem projekt v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost spolufinancovaného ze státního rozpočtu ČR a Evropského sociálního fondu.

V lednu 2013 začal 25. kurz Montessori pedagogiky

Dvanáctý lednový den roku dvoutisícího třináctého. Den, který se nesmazatelně zapsal do historie České republiky, občané poprvé volí svého prezidenta v přímé volbě. Do škol proudí mladí, střední i staří, v rukou třímající obálky se jménem jednoho z devíti kandidátů. Na ZŠ Meteorologická se od davu mířícího k urnám odpojuje třiatřicet natěšených žen a jeden muž. Tento historický den je v jejich diářích zvýrazněn i z jiného důvodu. Ve světě za míří začíná 25. kurz pedagogiky Montessori, se zaměřením na věkové období 3-6 let. Všechny ty bezejmenné tváře během prvního čtyřdenního bloku přednášek a praktických cvičení odkrývají svá tajemství a stávají se jedna druhé známější a bližší. Filosofie pedagogiky Marie Montessori nám není pouze bezduše předkládána. Z našich úžasných lektorů přímo číší. Všemi slovy, všemi úkoly, všemi jejich činy se nám snaží předat, to, co je podstatné. Metody a myšlenky, pro které jsme si sem přišli, zažíváme na vlastní kůži. Diskutujeme, tvoříme, při skupinové práci zažíváme nejrůznější pocity. Lektori nás provází, nahazují témata k zamyšlení s lehkostí a elegancí baletky ve skoku. Čtyři dny uplynou mrknutím oka. Za necelé dva týdny se opět oddělujeme od davu třímajícího v rukou obálky, tentokrát už se jménem jednoho ze dvou favoritů. V učebně už nesedí desítky bezejmenných tváří. Vracíme se do dětství, sdílíme své vzpomínky, bez obav, že bychom byli souzeni. Jeden druhého obohacujeme svými zkušenostmi, které se snažíme porovnávat s Montessori filosofií. Takto nenásilně si myšlenky o pozorování, senzitivních obdobích, absorbující mysli, atd. zvnitřňujeme. Pro část účastníků se kurz stává osobní psychoterapií. Ze skupiny studentů, která se letos sešla, je cítit určité souznění. Lidi s podobným pohledem na život, které svedla dohromady snaha něco změnit, snaha zkusit žít Montessori.

napsala:
Martina Jindřišková

Poděkování a rozloučení s Blankou Hrdou

Blanka Hrdá, lektorka Společnosti Montessori, ukončuje po mnoha letech svou činnost pro Spo-Mo. Jako jedné z průkopnic Montessori v Čechách jí patří velké díky za odvalu a proslápnutí cesty pro nás ostatní...

Blanko, kdy ses o Montessori pedagogice dozvěděla poprvé?

„O Montessori jsem se poprvé dozvěděla v době studií jako o pedocentrickém směru nevhodném pro tehdejší režim.“

Jak ses na přelomu nového tisíciletí dostala k praxi Montessori?

„Jitka Brunclíková, tehdy z odboru školství, mě oslovila na pedagogické radě modřanských škol, zda bych se chtěla seznámit s Montessori pedagogikou a že by byla ráda, kdyby Montessori školka v Modřanech vznikla. Jela jsem se podívat do školek, kde s Montessori programem začínali - u pana Plachého na Černém mostě; školku paní Šebetové při SPgŠ v Dejvicích a kladenskou školku - a bylo rozhodnuto. Seznámila

jsem se s panem profesorem K. Rýdlem, který přednášel na fakultě alternativní pedagogiky. Hledali jsme společně cestu, kde bych se mohla vzdělávat společně se svými kolegyněmi, nabídka přišla z Vídně, ale byl tu jazykový problém. Přes pana profesora Rýdla jsem se dostala k polskému tréninkovému centru, do kterého jsme společně s kolegyní rok dojížděly.“

Jaké že byly začátky?

„Podporou ke vzniku školky byla osvícená radnice. První rok jsme spolu s kolegyní nadšeně pracovaly s dětmi. Rodiče jsme získávali pro finanční podporu programu, tu jsme do začátku dostali také z odboru školství a z Německa. Peníze na pomůcky jsme střídali velmi postupně. V první etapě jsme oslovili asi 70 různých míst a jedině co jsme dostali, bylo 10 tisíc od TV Nova. Někteří rodiče byli hned od počátku nadšení. Jiní si mysleli, že to bude anarchie, a když jsme je seznámili s pravidly, tak někteří rodiče s dětmi odešli do jiné školky. Řekli, že je to pro ně moc přísné a nelíbily se jim přirozené důsledky...“

Co Vám pomáhalo?

„Být mezi dětmi, jejich radost, pokroky, cokoli jsme připravili nového, byly nadšené. Pořád měly zájem a ptaly se 'budeme dělat ještě to a to?'... a tak jsme vymýšlely další aktivity, připravovaly pomůcky a materiály.“

Bylo něco, co Vás odrazovalo?

„Jednou přijel autobus učitelek se podívat na jiný program a nás rozhodilo, jak všechno kritizovaly a odsoudily, co vše prý bylo špatně... Sedly jsme si jako kolektiv, protože nás to úplně zlomilo. První dva roky byly opravdu krušné. Nebyl to zájem o Montessori program - jako dnes, ale nedůvěra a opatrnost... Později to začalo být lepší, bylo více povědomí o Montessori, více kurzů pro veřejnost. A přišla také pomoc školce.“

Kde se vzal nápad ke vzniku Společnosti Montessori v ČR?

„Paní Jitka Brunclíková a pan profesor Rýdl vymysleli koncept vzdělávání a vznikl první národní kurz, který nebyl zdaleka tak obsáhlý jako dnes, ale bylo v něm

cítit ohromné nadšení a radost. Dodnes si říkám, že jsem byla drzá, chtěli jsme změnit systém vzdělávání a nekoukali jsme na žádná úskalí. Dnes bych se asi bála...

Pan Rýdl zval zahraniční lektory Montessori do Modřan a do Kladna a paní Brunclíková pracovala na organizaci a sháněla prostory. Začínalo se v suterénu, v jedné místnosti.

Od počátku byl o kurzy obrovský zájem a pořád se pracovalo na jejich profesionalizaci. Velmi se čerpalo z četných hospitací v zahraničí (Itálie, Německo, Rakousko). V roce 2000 se Společnost Montessori stala členkou Montessori Europe a v r. 2005 připravila v Praze evropskou konferenci. Tým nadšenců pracoval ve dne v noci, vše dělalo zdarma a na koleně... Všechny ženy to dělaly ze srdce, rády a chtěly vzdělávání v Čechách posunout dále. Ve všech bylo ohromné nasazení a zápal!

Původní myšlenkou a záměrem vzniku Spo-Mo bylo rozšířit mezi pedagogy povědomí o pohledu Marie Montessori na vzdělávání dětí. Ve školství se to moc nedařilo, zájem se rozšířil hlavně mezi rodiči. Rodiče si uvědomili, že Evropa se propojila, že budou cestovat a migrovat a že u nás jejich děti najdou prostředí školky, které je stejné jako jinde ve světě."

Jaké jsou Tvé vzpomínky na Montessori studia?

„Na kurzu ve Varšavě byli lidé z celého Polska kteří pochopili, že to není přístup jen pro pedagogy. Vzpomínám si, že spolu se mnou byla na kurzu paní, která byla

ze zemědělské rodiny, z malé venkovské usedlosti zhruba o třiceti lidech, byla to babička, která chtěla jen vzdělávat svá vnoučata. Nikdy nezapomenu na večerní setkávání, zpívání, tančení. Někdo se učil, někdo bavil, povídalo se... Neměli jsme tehdy žádný překlad, ale zvládly jsme to. Naše Montessori lektorka si kvůli nám nastudovala česká slovíčka ze slovníčku a snažila se nám pomáhat."

Kdo Tě nejvíce inspiroval?

„Saskia Haspel z Vídně, pan Kaul v Praze na evropské konferenci. Když se otvírala třída Montessori ZŠ Na Beránku, měl z toho takovou radost, že nám daroval pytel pomůcek. Nezapomenutelné byly v jeho pojetí slovní druhy ve Vídni, ale také psychoaritmika. Mám ráda kreativce. Viděla jsem dříve v zahraničí také studené prostředí, kde děti pracovaly jako stroje, a to mě zaskočilo. Každá metoda, která byla vymyšlena a někdo ji dogmaticky dodržuje, je určena k zániku."

Blanko, často se účastníš konferencí, praktických workshopů, navštěvuješ školy v zahraničí. Získáváš stále další inspirace a nápady pro vlastní práci s dětmi?

„Až na poslední italské inspirace. Zarazilo mě to, že tam byly jen pomůcky, které se dají koupit, nic navíc, rozdíl byly jen v uspořádání. U nás je v každé Montessori školce něco, co učitelky vymyslely. Soukromý sektor byl o trochu lepší, ale i tak to bylo zklamání. Děti měly uniformy a učitelka měla zvláštní lekci ticha."

Co je podle Tebe důležité pro Montessori průvodce?

„Důležitá je technika, samozřejmě, ale velmi důležité je pochopení filozofie a za vším neustále vidět děti. A jakmile je tam nevidíme, tak ty předchozí dvě věci jsou nám k ničemu."

V současné době pracuješ v soukromé školce. Je podle tebe nějaký rozdíl mezi státním a soukromým sektorem?

„Ve státní školce si rodiče uvědomovali nadstandard a podle toho se ke školce chovali. Byli vstřícní, přispívali, jak mohli (finančně, materiálně, praktickou pomocí – dodávali tipy na knihy, výlety, inspirace a jiná doporučení). Když jsem nastoupila do soukromého sektoru, byla jsem překvapena postojem, my jsme si zaplatili, vy se starejte. To se změnilo po observacích, když rodiče viděli, co děti dělají a došlo k mnohem větší spolupráci."

A k čemu Tě děti dovedly?

„K větší trpělivosti. Předtím bylo v mém způsobu práce vše nalinkované - 15 minut dělejte to, dalších x minut ono. Pamatuji si inspektorky, které nás kontrolovaly, zda přesně dodržujeme uvedené časové limity. Nikdo neměl čas děti poslouchat. Dnes jim ráda naslouchám. Vzájemně si nasloucháme. Vedou mě v tom, co chtějí vědět a poznávat. Práce je stále jiná podle zájmu dětí a to mě na tom moc baví, připravovat nový program."

Co bys chtěla říci na závěr?

„Za to, že jsem se dostala na Montessori cestu děkuji Jitce Brunclíkové. Bez její nabídky bych do experimentu nešla. Nikdy jsem nelitovala. Byla jsem nadšená. Úsilí stálo za to. Nedovedla bych se vrátit k běžné mateřské škole, kde se dělá teď to a teď to. Děti jsou hodné, ale o tom to není..."

Přeji všem, kteří se vydali také cestou s Montessori, abyste vytrvali. Ne vždy se daří a je třeba vytrvat a jít si zatím správným pro sebe a pro své děti. Děti, nám pedagogům, na této cestě neuvěřitelně pomohou."

V současné době pracuje Blanka druhým rokem v soukromém sektoru a rozmyšlí co dále, věk ji vede k tomu, že je čas zpomalit, ale její nadšení a elán ukazuje, že duchem nestárne.

Montessori retreat

prosinec 2012

První víkend v prosinci firma **Nienhuis** uspořádala první evropské „setkání Montessoriánů“ nad tématem výživy a podpory nezávislosti. Celá akce byla zacílena na vzájemné vzdělávání, sdílení, propojení mezi účastníky a také na ochutnávání. Výstupem z celé akce kromě navázaní kontaktů a informací, byla také mezinárodní Montessori kuchařka, do které své recepty mohli zasílat všichni účastníci Montessori Retreatu. Na setkání přijeli účastníci z různých koutů Evropy, hodně jich přijelo také z České Republiky. Průvodci se pro všechny zúčastněné stali domácí **Christian Willemsen** a hosté **Madlena Ulrich** a **Patricia Wallner**.

Výživa

A co že jsme o výživě společně zjistili? Jak jinak než, že samotné téma výživy je velmi obsáhlé a že žádný z nás není tím jediným vyvoleným expertem, který by věděl vše, ale že nejlepší cestou je vzájemně se obohatit... Tak už tomu v Montessori světě bývá.. A tak jsme společně zjistili, jak severští návrháři školek jsou daleko, a navrhují funkční kuchyňky do školek tak, aby naplňovaly potřeby nejen dětí, ale i dospělých – jak to zařídit tak, aby si dospěláci při vaření s dětmi nemuseli hrbít svá záda a děti na kuchyňskou linku pohodlně dosáhly... Vyměnili jsme si náměty a zkušenosti, jak vařit a připravovat aktivity s jídlem pro mladší děti. Uvědomili jsme si význam jednotlivých složek potravy – bílkoviny, tuky, cukry... A to, že kvalita výživy rodičů ovlivňuje nejen „prince a princeznu“ (vajíčko a spermii), kteří se spolu potkají a dají do tance života, ale posléze se projevuje při nevolnosti / pohodě matky v období těhotenství, ovlivní také formování fyzických orgánů v prvních měsících života

děťátka v bříšku, což bude jeho darem - základnou zdraví - po celý zbytek jeho života. Pojem „připraveného prostředí“ se nám tím rozšířil i do období před samotným narozením.

Nezávislost

Získávání nezávislosti, je cesta na celý život. Sama Marie Montessori o ní mluví jako o cestě ke svobodě jako takové. Proto by měla výchova od samého počátku vést právě k nezávislosti. Protože „nemůže být svobodný ten, kdo je závislý...“ Děti se rodí závislé a je třeba jejich cestu k nezávislosti podporovat od samého počátku.

„Často obskakujeme naše děti; ale posluhovat jim je stejně nevhodné jako cokoli jiného, čím dusíme jejich vlastní užitečnou, spontánní činnost.“ (Marie Montessori)

V období 0-6 let mluvíme v Montessori o tzv. **funkční nezávislosti**, ve smyslu, že se učíme nebýt závislý na někom, postarat se sami o sebe. Znamená to samostatnost v oblékání (knoflíky, zipy, přezky..),

v přípravě jídla („Mám žízeň, mám hlad a vím co s tím.“), je to ale také schopnost postarat se o své věci (kobereček, místo v šatně, zvířátko). Abych se mohl postarat o to, co mi patří, musím vědět i to, kam věci patří, kde je najdu a pak se mohu zapojit i do péče o náš společný prostor. Potřebuji znát pravidla, jak se to dělá. Chci-li fungovat jako fungující člen rodiny či komunity, učím se také pravidla u práce či u oběda, jak poděkovat, požádat... Zkrátka platí známé heslo: „Pomoz mi, abych to dokázal sám/sama.“ Neznamená to však nutně, že by dítě muselo vždy a vše dělat za každou cenu samo, učí se také spolupráci. Funkční nezávislost se stává základnou pro další druhy nezávislosti (emocionální, psychickou apod.), které s věkem postupně dozrávají. Aby mohly být děti funkčně nezávislé, je nutné, aby uměly komunikovat – byly schopné se vyjádřit verbálně a k tomu jsou samozřejmě zapotřebí různé zkušenosti a dostatečný rozvoj slovní zásoby. Nezávislost je tedy spojena i se senzitivním obdobím pro jazyk.

V další vývojové fázi 6-12 let je dítě vedeno k **intelektuální samostatnosti** a nezávislosti, chce diskutovat a myslet samostatně. „Přišel jsem si na to sám.“

Ve třetí vývojové fázi je dospívající veden k získání **emocionální nezávislosti** na rodičích a na jeho nejbližších.

Čtvrtá vývojová fáze je výzvou k získání **finanční, ekonomické** nezávislosti - k tomu, aby měl mladý člověk prostředky na to, co chce dělat, ať už se jedná o studia, cestování či založení rodiny. Významné v tomto období je, aby mladí lidé nepociťovali frustraci nad tím, že nemohou naplňovat své potřeby a touhy.

A co o nezávislosti říká sama Marie Montessori? „Jestliže má být výuka malých dětí účinná, musíme jim být nápomocni v jejich nezávislém vývoji. Musíme je motivovat k takové činnosti, kterou zvládnou samy a odrazovat je od závislosti na ostatních. Proto je musíme naučit, aby bez pomoci samy běžaly, chodily po schodech, sbíraly spadlé předměty, svlékaly se, myly se, vyjadřovaly srozumitelným způsobem své potřeby a pokoušely se uspokojovat svá přání vlastním přičiněním. Toto vše je součástí výchovy k nezávislosti.“

A co dítě vede v tomto procesu získávání nezávislosti? Vůle. Marie Montessori mluví o tom, že dítě si musí rozvinout silnou vůli, čímž nemyslí to, co my dnes nazýváme tvrdohlavostí. O silné vůli mluví spíše ve smyslu toho, že si vyberu tuto aktivitu, i když všichni ostatní si myslí nebo dělají něco jiného, protože je to zrovna to, co chci dělat a co cítím uvnitř. Proto je třeba také podporovat volbu již od útlého věku (volbu, která je ale založena na tom, co dítě zná; volbu, která je založena na zkušenosti nikoliv na zvědavosti) a tuto volbu trénovat a posilovat tak, aby silná vůle a proces její tvorby byl přirozeně posílen. Zvlášť v dnešní době, kdy máme voleb tolik, až se v nich někdy ztrácíme, je tento trénink obzvláště důležitý. Aby si dítě bylo v budoucnu schopno volit a volit kvalitně, musí se volbě učit postupně a mít mož-

nost volbu procvičovat. Také my dospělí děláme volby, které nejsou vždy dobré, ale učíme se z nich.

Volba vede ke znalostem. Vůle, volba a znalosti vedou k nezávislosti a samostatnosti a tudíž ke svobodě. Svobodě, která však neznamená, že si budu a mohu dělat cokoli, co chci. Je to svoboda s velkou dávkou zodpovědnosti. Svoboda, která si uvědomuje, že svoboda jednoho končí tam, kde začíná svoboda druhého. Svoboda a hranice byly pro Marii Montessori jako dvě strany jedné mince a vnímala jako zodpovědnost dospělých spojit dítě s tím, co je a co není vhodné dělat ve společnosti, dát dětem bezpečné hranice, ve kterých se mohou svobodně a bezpečně pohybovat a utvářet.

napsala:
Dita Dlouhá

Knižní Novinky

Děti s autismem v české škole (Metodická příručka pro učitele)

Smyslem této příručky je motivovat učitele k pochopení celistvosti osobnosti dítěte i s postižením ve prospěch celého procesu výuky. V příručce jsem vycházela z poznatků vlastních zkušeností v auti-třídách a z vytvořených individuálních vzdělávacích programů (dále jen IVP) vybraných autistických dětí, a dále z analýzy kurikulárních dokumentů.

Metodický návrh tvorby individuálního vzdělávacího programu směřuje cíleně k zakomponování takových informací či formulací do školního vzdělávacího programu, aby zohledňovaly i charakterové zvláštnosti specifika autistických dětí v chování a jednání vůči sobě a danému okolí. Děti s autismem, na rozdíl od nás zdravých jedinců, nemají tu schopnost vytvořit si svůj denní (týdenní apod.) plán činností. Psychický vývoj těchto dětí bez adekvátní pomoci může být natolik zátěžový, stresující či vleklý, že důsledkem tohoto procesu může být nevědomé dovedení až k vyčerpávajícím stavům bezradnosti, paniky a chaosu. U těchto dětí může docházet k zaostávání psychického tak i posléze fyzického vývoje. Z toho vyplývá, že *individuální vzdělávací program by měl obsahovat formulace, které směřují ke klíčovým kompetencím dané cílové skupiny.*

Obsah metodického návrhu individuálního vzdělávacího programu vychází ze základních teoretických poznatků obsahu školního vzdělávacího programu a kurikulárních dokumentů Rámcový vzdělávací program základního vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením a Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální a obsahuje formulace, které směřují ke klíčovým kompetencím dané cílové skupiny.

Napsala:
Mgr. Pálová Helena

Kniha je k dispozici k půjčení v naší Spo-Mo knihovně nebo ji lze objednat na adrese:
http://www.spchejnice.cz/?page_id=36

REDAKCE

Zodpovědná osoba:

Dita Dlouhá

Email: dita.dlouha@montessoricr.cz

Spolupráce:

Kamila Randáková

Přispívají:

Všichni se zájmem o šíření myšlenek Marie Montessori. Dobrovolníkům, kteří přispěli do březnového zpravodaje, tímto mnohokrát děkujeme.

Přispějte a obohatte nás i vy!

Zpětná Vazba:

Čtenářskou zpětnou vazbu na zpravodaj Spo-Mo, všechny Vaše připomínky, návrhy, náměty a Vaše dobrovolnické příspěvky ze všech koutů ČR či inspirace ze zahraničí uvítáme na emailu zpravodaj@montessoricr.cz

Těšíme se na vzájemné obohacení!

